

Nieuwe zelfrapportage vragenlijsten voor de forensische psychiatrie

Dr. Ruud H.J. Hornsveld, FPC de Kijvelanden:

Ruud.Hornsveld@Kijvelanden.nl

Nieuwe meetinstrumenten

Doel

- Diagnostiek door vergelijking met 'normalen'
- Evaluatie van behandelprogramma's

Opzet

- Accent op dynamische criminogene factoren
- Instrumenten onderzocht op psychometrische eigenschappen bij Nederlandse klinische en niet-klinische populaties

Criminogene factoren (Big Eight: Andrews & Bonta, 2003)

- **antisociale attitudes**
- **antisociaal netwerk**
- **antisociale persoonlijkheidstrekken**
- **geschiedenis van antisociaal gedrag**
- **problematische gezins- en/of woonsituatie**
- **problemen met school of werk**
- **problemen met vrijetijdsbesteding**
- **middelenmisbruik of –afhankelijkheid**

Lange versie van de Agressiehanterings- therapie (AHT-L): 35 wekelijkse en 3 vijfwekelijkse evaluatiebijeenkomsten

- **Woedebeheersing (wekelijks)**
- **Sociale vaardigheden (wekelijks)**
- **Moreel redeneren (wekelijks)**
- **Prosociaal denken (wekelijks)**
- **Karaktervorming (wekelijks)**
- **Prosociaal netwerk (wekelijks)**
- **Attitudes jegens vrouwen (wekelijks)**
- **Evaluatiebijeenkomsten (vijfwekelijks)**

Bestaande zelfrapportage vragenlijsten

- **Agressie Vragenlijst (AVL): 29 items, 4 subschalen: Fysieke agressie, Verbale agressie, Woede en Vijandigheid**
- **Novaco Woede Schaal-Provocatie Vragenlijst (NAS-PI): 48 items, 3 subschalen: Cognitie, Arousal en Gedrag; PI: 25 items**
- **Bermond-Vorst Alexithymia Vragenlijst (BVAQ): 40 items, 5 subschalen: Verbaliseren, Fantaseren, Identificeren, Emotionaliseren en Analyseren**

Confirmerende factoranalyse

- Vier-factoren structuur van AVL met 29 items, NAS met 48 items en BVAQ met 40 items kon niet worden geconfirmeerd in een groep gewelddadige forensisch psychiatrische patiënten en in een groep VMBO-leerlingen (allen mannen)
- Vier-factoren structuur van AVL met 12 items (Bryant & Smith, 2001) kon in beide groepen wel geconfirmeerd worden

Scores op vragenlijsten voor klin. patiënten, poliklin. patiënten en 'normalen' (mannen)

	Klin. ptn.	Poliklin. ptn.	Langge- strafte	Voetbal- suppor- ters	VMBO- leerlingen
AVL	77.1 (15.4)	88.1 (20.3)	80.6 (17.6)	77.9 (14.8)	82.6 (16.3)
NAS	83.1 (13.8)	92.3 (17.9)	87.7 (16.8)		89.7 (14.2)
BVAQ	108.8 (21.3)	120.1 (17.7)	117.0 (20.7)		113.9 (16.2)

Vergelijking van forensisch psychiatrische patiënten met populaties 'normalen'

- Poliklinische patiënten scoorden ongunstiger op de AVL, NAS-PI en BVAQ dan langgestraften, voetbalsupporters of de VMBO-leerlingen (gecontroleerd voor leeftijd)
- Klinische patiënten scoorden gunstiger dan of gelijk aan langgestraften, voetbalsupporters of VMBO-leerlingen
- Van alle drie de vragenlijsten is een kortere versie beter (AVL) of gelijkwaardig aan (NAS-PI en BVAQ) de oorspronkelijke, langere versie

Verklaringen

- **Patiënten vullen de vragenlijsten sociaal wenselijk in**
- **Klinische patiënten hebben minder zicht op hun eigen gedrag dan poliklinische patiënten en 'normalen'**
- **Klinische patiënten verblijven in een gestructureerde en gecontroleerde omgeving**

Productie instrumenten

- **Aangepaste Versie van de Picture-Frustration Study (PFS-AV)**
- **Aangepaste Versie van het Sociomorele Reflectie Meetinstrument (SRM-AV)**
- **Kijvelanden Agressie Lijst (KAL)**
- **Houding tegenover Vrouwen Lijst (HVL)**

Aangepaste Versie van het Sociomorele Reflectie Meetinstrument (SRM-AV, 20 items; Hornsveld, Vermeulen & Van Veldhuizen, 2009): Moreel besef

Stel: Twee lesbische vrouwen zoenen elkaar in het openbaar. Hoe belangrijk is het dat lesbische vrouwen niet gediscrimineerd worden?

.....

.....

Zevenpuntsschaal volgens de fasen van Gibbs et al., 1992)

Kijvelanden Agressie Lijst (KAL, 12 items; Hornsveld, 2008): Reactieve en proactieve agressie

**Reactief: Ik ben grof tegen mensen die mij dwars
zitten als**

.....
.....

Proactief: Als ik mijn zin wil krijgen, dan

.....
.....

Vijfpuntsschaal van ‘helemaal niet’ tot ‘heel erg’

Houding jegens Vrouwen Lijst (HVL, 12 items; Hornsveld & Timonen, 2009): Dominantie

Het is de plicht van een vrouw om de seksuele verlangens van haar man te bevredigen.

Vijfpuntsschaal van 'helemaal oneens' tot 'helemaal eens'

Ik vind dit omdat

.....

Zevenpuntsschaal van 'helemaal niet' tot 'extreem'

Scores op vragenlijsten voor klin. patiënten, poliklin. patiënten en 'normalen' (mannen)

	Klin. ptn.	Poliklin. ptn.	Langge- strafte	Voetbal- suppor- ters	VMBO- leerlingen
PFS- AV	30.6 (10.0)	35.1 (11.4)	31.6 (9.7)	24.3 (7.1)	28.9 (5.9)
SRM- AV	52.2 (14.9)			56.4 (16.9)	
KAL-R	21.3 (9.5)			11.8 (3.1)	
KAL-P	18.3 (6.2)			8.6 (2.5)	
HVL	16.1 (7.4)				

Samenvatting en conclusies

- **Productie instrumenten te verkiezen boven multiple choice vragenlijsten**
- **Bij multiple choice vragenlijsten kunnen poliklinische patiënten wel, maar klinische patiënten niet worden vergeleken met ‘normalen’**
- **Er zijn aanwijzingen dat deze bevindingen voor vragenlijsten als de NEO-FFI en ZAV.**

